

Historiikki

Kuntakokous perusti kokouksessaan 21.12.1877 Humikkalan Krouvilassa Maskun Maamies-seuran (alkuperäiseltään nimeltään isäntäyhtiön). Tämän kokouksen 3 § kuuluu: *"Kuntakokouksen johdosta heinäkuun 4 päivältä 1877 tulee uudenvuoden päivästä 1878 isäntäyhtiövoimaan pantavaksi, sillä tavalla nimittäin; että jokaisesta vasta syntyneestä lapsesta pannaan vähintään yksi markka Turun elinkorkolaitokseen, jonka rahan komitean jäsenet vastaanottavat kukin piiriinsä, johon komitean valittiin esimieheksi kirkkoherra Erik Almgren, varamieheksi kirkkoväärtti Matti Eura ja muiksi jäseniksi luutnantti Fredrik Aminoff, talollinen Matti Kaukoinen, talollinen Juha Lankila ja talollinen Kustaa Valsten-Härmälä. Kirjallinen todistus lapsen syntymästä ynnä vanhempain nimestä saadaan silloin, koska lapsi tuodaan ristittäväksi ja sen todistuksen kanssa viedään rahat piirikunnan komitean jäsenille, joka ne toimittaa pankkiin.*

*Kuntakokouksen puolesta
W. Suominen "*

Isäntäyhdistys toimi vilkkaasti 13 vuotta. Myöhemmin kuntakokouksen pöytäkirjasta, joka on tehty maaliskuun 2 päivänä 1891, sen 4 §:ssä sanotaan: "Kunnalle tulevan vuoden 1899 palo-viinavarasto nostamaan ja kuittaamaan herra kruununvoudilta valittiin lautakunnan esimies Juho Suomalainen ja päätettiin mainituista rahoista käyttää 50 markkaa palkkioina jaettavaksi maamiesseuran (silloin käytettiin nimitystä maamiesseura) ensi suvena kynnöstä, ojituksesta, karjatuotteista sekä miesten ja naisten käsistöistä, kuitenkin sillä huomautuksella, että ellei Nousiaisten kunnassa määrätä, niin sillä yksinomaan palkitaan maskulaisia". Nousiainen kuului vuosisadan loppuun saakka kiinteästi Maskun maamiesseuraan. Yhteistoiminta ei aina ollut kitkatonta ja niinpä maskulaiset erosivat

yhteisestä seurasta ja Nousiaisiin perustettiin v.1905 oma maamiesseura.

Varsinaisista luottamusmiehistä, jotka toimivat maamiesseuran peräsimessä 1880-1890 vuosikymmenellä ei täysin ole tietoa, mutta maamiesseuraveteraani ja ansiokkaan kotiseutuhistorian tuottaja Matti Euran tietolähteistä on, että kanttori Reivonen toimi 1880-luvulla pitkäaikaisena maamiesseuran sihteerinä. 1890-luvulla isäntäyhdistys-nimityksestä on kokonaan luovuttu ja otettu käyttöön yksinomaan maamiesseura. Vuosisadan lopulla seurakunnan papit olivat kiinteästi mukana maamiesseuran toiminnassa. (Heilläkin oli omat virkatalonsa viljeltävänä. Pappi osasi soveltaa käytännön maanviljelyksen kuuluvia tietoja omassa taloudessa). Kirkossa kuulutettiin kaikki maamiesseuraakin koskevat tiedotukset. 1800-luvun loppupuolella oli Maskussa heinäleikkuukone. Aikakirjalähteistä ei saatu selvää, millä tilalla leikkuukone oli. Kirkkoherrat hoitivat virkatalojaan hyvin. Kehitys pääsi pitäjässä viljelykseen nähden hyvin alulle.

Kankaisten kartano oli silloisen maamiesseurantoiminnan keskuspaikka. Kirkkoväärtti Matti Eura on v. 1885 puolivälissä kirjoittanut ensimmäisen suomenkielisen pöytäkirjan. Suomalaisuuden asiaakin pyrittiin kehittämään. Monesti tuntui vaikealta, koska ruotsinkieli vallitsi kaikkialla. Yhteisymmärryksessä päätettiin järjestää maatalousnäyttely Kankaisten kartanossa. Käytännön järjestelyt olivat menneet hyvin, mutta eteen tuli kysymys, ilmoitetaanko näyttelystä myös suomenkielisessä lehdissä. "Uudessa Aurassa". Luutnantti Aminoff oli mukana tässä keskustelussa. Toiset herrat lähtivät pois, mutta paluumatkalla huomasivat, että asia jäi päättämättä. Kurittulan mäestä palattiin takaisin Kankaisten

kartanoon. Kirkkoväärtti Eura tiedusteli asiaa uudestaan luutnantti Aminoffilta. Luutnantti Aminoff kiusaantuneena tästä suomenkieliseen lehteen ilmoituksen toimittamisesta pauskasi pöytäkirjat lattialle ja tiuskaisi, kirkko-väärtille: "Hoida sinä itte koko juttu". Ilmoitus tuli suomalaisen lehteen. Kirkkoväärtti kokosi pöytäkirjat lattialta ja alkoi hoitaa uskollisesti sihteerin tehtäviä. Historialliset lähteet kertovat, että maamiesseuran elämässä on eletty 1900-luvun taitteessa hiljaiseloa.

Seuran jatkamiskokous pidettiin 13.1.1907 kanttori A. Reivosen luona, joka toimii seuran sihteerinä. Maamiesseuralle hyväksyttiin suomenkieliset säännöt ja tavallaan seura perustettiin uudestaan. Säännöt vahvistettiin senaatissa v. 1908. Toimialueena oli nyt Maskun kunta. Sääntöjen ensimmäinen pykälä kuului: *"Maskun maamiesseuran tarkoituksena on maanviljelyksen ja sen sivuelinkeinojen edistäminen ja kohottaminen Maskun kunnassa. Seuran kotipaikka on Maskun pitäjää".* Tämä sanonta oli tämän Maskun historiallisen ja perinteistä rikkaan maamiesseuran toiminnan perusta ja on sitä vieläkin. Lähteet kertovat, että puheenjohtajana toimi Kustaa Kairinen, kirjuri Vihtori Pihkola, rahastonhoitajana Juho Suomalainen sekä johtokunnan muina jäseninä Åke Carpelan, Emil Hujala, Julius Kalela ja Frans Koivula, varajäseninä Juho Suomalainen, Jalmari Ristimäki ja Kalle Kaituri. Vuoden 1907 päättyessä oli jäseniä 60. Ensimmäisenä uusien sääntöjen mukaan toimineella maamiesseuralla oli osanottajia kesannonhoitokilpailussa 17, juurikasvinhoitokilpailussa 5, puutarhanhoitokilpailuissa 3, mutta myös seuraavana vuonna jo pienviljelijäin maatalouskilpailussa 7, kesannonhoito-kilpailussa 17, juurikasvienhoito-kilpailussa 6, kyntö ja ojituskilpailussa 13, siemenkilpailussa 26 sekä miesten ja naisten käsityökilpailussa 47.

Maamiesseuratoiminta herätti kiinnostusta, sillä uusien sääntöjen perusteella seura toteuttaa tarkoitustaan keskustelukysymysten, esitelmien, kurssien, kilpailujen, näyttelyjen ym. kautta ja hankkimalla koneita seuran jäsenten käyttöön. Johtokunta kokoontui useita kertoja vuosittain. Kokouksissa pohdittiin maatalouskysymyksiä oikein vakavasti. Näyttää siltä, että jokaisen maatalon omistajat olivat maamiesseuran jäseniä. Itsenäisyyden ensimmäiset vuosikymmenet olivat toiminnan vuosia. Seura teki neuvonnan kautta maatalouden edistämistyötä. Erilaisia kilpailuja, kasvi- ja neuvottelupäiviä järjestettiin runsaasti. Erittäin valitettavaa on se, että pöytäkirjat ovat hävinneet. Vasta vuodesta 1938 alkaen pöytäkirjaan tehdyt merkinnät ovat säilyneet. Talouselämässä tapahtuvia muutoksia on vuosikymmenien aikana seurattu kiinteästi. Sen mukaan on pyritty seuran toimintaa ohjamaan.

Maamiesseuralla on ollut palkattuja toimihenkilöitä pääasiassa kesäaikana. Kuitenkin joinakin vuosina koko vuoden. Seuran palveluksessa oli kiertävä karjakko v.1908. Maamiesseuralla on ollut oma maatalousneuvoja, joka on hoitanut myös maatalouskerhoneuvontaa v. 1936-60. Joinakin vuosina on ollut 2 neuvojaa, joista toinen on hoitanut pääasiassa maatalouskerhotoimintaa. V. 1960 maatalouskerhotoiminta siirtyi omaksi yhdistykseksi yhdessä Ruskon kanssa. Joinakin vuosina oli seura palkannut puutarhurin hoitamaan puutarhaneuvontaa.

Maskun maamiesseura lopetti maatalousneuvojan palkkaamisen, kun perustettiin v.1956 Nousiaisten-Lemun-Maskun Maatalousneuvontatoimikunta. Toimikunta palkkasi neuvojan hoitamaan maatalousneuvontatyötä. Tällä tavalla työtä hoidettiin vuoteen 1974 asti. Vuodesta 1974 neuvoja ollut Varsinais-Suomen Maatalouskeskuksen palkkaamana. Maatalousneuvontatoimikunnan tehtäväksi jäi erilaisten neuvontatapahtumien järjestämisen toimikunnan alueella. Toiminta jatkui -90 luvun lopulle asti.

Maamiesseuran järjestämät kurssien ja neuvontatapahtumien ohjelmat ovat olleet ajankohtaan nähden tarpeellisia. Kurssilla, kilpailulla ja esitelmätilaisuuksilla oli tarkoituksena neuvonnallisen sanoman toimittaminen jäsenten keskuuteen. 1940- luvun kurseista mainittakoon; AIV-rehunsäilöntäkurssit, perunan säilöntäkurssit, perusruokintakurssit, puutarhan kunnostuskurssit, taloussuunnitelmakurssi, viljan peittäuskurssi, tallukantekokurssit, puukaasutintraktorikurssi, sadontarkkailukurssi, juurikasvien siemenviljelykurssi. Kilpailuista mainittakoon; tuorehukilpailu, kalustonhoitokilpailu, palkokasvien viljely kilpailu, juurikasvien siemenviljelykurssi, lampaanhoitokilpailu, leipäviljan viljelykilpailu, siemenviljan viljelykilpailu ja -näyttely.

Rahoituksen hankintaa varten järjestettiin arpajaisia vuosina v.1940 - 1950. Arpajaisten ohjelmasta mainittakoon esimerkkinä v.1940 järjestetyistä arpajaisista. Päivän ohjelma jakaantui kahteen osaan. Päiväjuhla jossa oli ; torvisoittoa, tervehdyspuhe, lausunta, juhlapuhe, erilaisia kilpailuja ja arpojen myyntiä. Illalla järjestettiin iltamat, jossa ohjelma; torvisoittoa, tervehdyspuhe, lausunta, juhlapuhe, palkintojen jako, näytelmäkappale ja tunti tanssia. Tilaisuuden järjestämisestä vastasi varta vasten valittu huvitoimikunta.

Isäntä- ja emäntäpäiviä järjestettiin 1940 - ja 1950 luvulla. Ohjelmaan oli pyydetty esitelmiä erilaisista ajankohtaisista aiheista. Ennen Maa- ja kotitalous-naisosaston perustamista tilaisuus järjestettiin yhdessä Marttayhdistyksen kanssa. 1950 kurseista mainittakoon; maalaji- ja happamuuskurssi, konekurssit, opettaja Hiekkasen aikana järjestettiin kansakoulun jatko-koululaisille ja vähän varttuneimmille nuorille maatalouskurseja. Kerholaisten kurseista mainittakoon; käsityökurssit, kirjansidontakurssit, hedelmä-puiden jalostuskurssi, säilykekurssit, olkimattojentekokurssi, kodinhoitokurssi, ruuanlaittokurssi, leiripäiville osallistuminen, kerhokokoukset, syysjuhla ja kerhotuotteiden näyttely.

Kerholaisten kilpailuja; hiihtokilpailut, omenapuun jalostuskilpailu, pallonheittokilpailu, perunankuorinta-kilpailu, hevosen valjastuskilpailu, yleisurheilukilpailu.

Traktorien yleistyessä alettiin järjestää traktorikyntökilpailuja ja kyntökurseja. Ensimmäiset pidettiin v. 1950. Kilpakyntö ja kyntökurssit kiinnostivat -80 luvun alkupuolelle asti. 1950 luvulla alettiin järjestää kurseja hormoneiden käytössä rikkaruohojen torjunnassa ja apilan-siemenen puimurikurssi ja puintinäytös. Samoin viljan kuivatusasiat alkoivat olla ajankohtaisia. Vuonna 1959 järjestettiin maamiehen taitokilpailu, joka myöhemmässä vaiheessa tunnettiin taidossa talonpito - kilpailuna. Näitä kilpailuja pidettiin aina -90 luvulle asti. Masku oli mukana myös neljän maamiesseuran välisissä kisoissa, jossa taidoissa mittelivät Askainen-Lemu-Nousiainen ja Masku. Maskun maamiesseuran joukkue oli mukana myös Varsinais-Suomen Maatalouskeskuksen joukkueessa.

Koneiden vuokraustoiminta; v. 1939 pöytäkirja kertoo, että apilan hankaaja päätettiin kunnostaa. V. 1942 ostettiin uusi apilanhankaaja, joka oli käytössä vuoteen 1971. Seuralla oli myös kirjoituskone sekä kalustokatos. Koneiden hankinta jäsenten käyttöön on ollut seuran koko toiminnan ajan ohjelmassa. Käytössä on ollut kuhunkin ajankohtaan tarpeelliset ja yhteiskäyttöön soveltuvat koneet. Viljan siemen peittäuskone oli käytössä v. 1963 - 1986. V.1986 peittäuskone myytiin huutokaupalla, kun ei löytynyt sopivaa käyttö- ja varastopaikkaa sille. Aikaisemmin peittäuskone oli ollut Maskun pysäkillä osuuskaupan varastossa. Varasto purettiin edellämainittuna vuonna. Niittosilppuri oli vuosina 1966-71.

Nykyisin on käytössä Klapien hakkuukone, kalkinlevittäjiä on 2 kpl, joista toinen soveltuu myös kuivan kuivikelannan levitykseen. Niittokoneen osto tuli ajankohtaiseksi velvoitekesannon hoitoa varten ja kultivaattori kasvupeitevaatimuksen mukana 1990 luvulla. Pellontasauslana on myös jäsenten käytössä.

Vuonna 1967 aloitettiin keskustelu hukkakauran torjuntatoimenpiteiden järjestämisestä.

Esitelmätilaisuuksissa, joita on kokouksien yhteydessä pidetty tai erikseen järjestettyinä. Asiat ovat olleet ajankohtaista maatalouden ammattiasiaa. Kasvinviljelystä, kotieläintaloudesta ja puutarhan eri kasvien hoidosta. Erityisesti mainittakoon Jaakko Köyljijärven alustukset, jotka olivat mielenkiintoisia vuosikokousten yhteydessä kevättalvella, ajankohtana jolloin valmisteltiin kylvösuunnitelmia. Maamiesseuran jäsenet ovat innokkaasti osallistuneet retkiin, joita on järjestetty yhdessä Maa- ja kotitalousnaisten ja Maataloustuottajayhdistyksen kanssa.

21.1.1946 perustettiin maamiesseuran maatalousnaisosasto, jonka ensimmäisenä pitkäaikaisena puheenjohtajana toimii Valma Euranen. Myöhemmin osaston nimi on muutettu Maskun Maa- ja kotitalousnaisosastoksi. Maatalousnaisten toiminta maamiesseurassa on erittäin elävää ja monisäikeistä toimintaa kotien hyväksi. Nykyisen Maa- ja kotitalousnaisten puheenjohtaja on Mari Eura-Markula. Sihteerinä Päivi Laaksonen. Maamiesseuraan perustettiin v. 1946 nuoriso-osasto, joka toimi kymmenen vuotta erittäin vilkkaasti. Toiminta on 60-luvun puolivälissä lakannut ja siinä toimineet jäsenet ovat siirtyneet maamiesseuran ja maatalousnaisten jäseniksi.

15.1.1966 perustettiin maamiesseuran alaosastoksi nuorten isäntien kerho. Puheenjohtajana Reijo Laaksonen ja sihteerinä Timo Viinikka. Kerhon neuvonnallisena opiskelumuotona ansaitsee mainita tilasuunnittelu- ja maatalouden tuloverotukseen liittyvät kysymykset. Kuuden vuoden ajan kerhon toiminta oli erittäin vilkasta nuorempien viljelijöiden keskuudessa.

Maskun maamiesseura on vuodesta 1969 jakanut stipendejä Amanda ja Juho Nivolan säätiön varoista maskulaisille maatalousopiskelijoille.

Suomen liittyminen v.1995 alusta Euroopan Unioniin aiheutti merkittäviä muutoksia maatalouden harjoittamiselle. Maamiesseura on järjestänyt vuosittain suorien tulotukien ehtoihin kuuluvia kursseja, tukihakemuslomakkeiden täyttökursseja sekä kasvinsuojeluruiskujen testaustilaisuuksia. Kasvinsuojeluruiskujen testausta on järjestetty jo vuodesta 1986 alkaen. Vuosina 1997 - 1999 oli maamiesseuran ohjelmassa pestipalvelu- ja suoramyyntihanke, joka oli osittain valtion ja kuntien rahoittama ja jonka avulla pyrittiin edistämään maaseudulla asuvien ihmisten työllisyyttä sekä tarjoamaan uusia yrittämisen mahdollisuuksia. Hanke oli Varsin Hyvä ry:n alainen projekti.

2000-luvulla alettiin kiinnittää huomiota emäntien ja isäntien jaksamiseen. Seura on järjestänyt virkistyspäiviä. Anja Sulin MELA:sta on luennoinut Naantalın kylpylässä järjestetyssä virkistyspäivätilaisuudessa työkunnon säilyttämisestä. Vuodesta 2002 alkaen on järjestetty tilaisuuksia käydä uimahalli Ulpukan kuntosalissa ja uimahallissa.

Vuonna 2002 jäsenmäärä maamiesseurassa oli 149, joista 86 miestä ja 63 naista. Viljelmänhaltioita oli 81. Perinteistä rikkaan maamiesseuran puheenjohtajina ovat toimineet pöytäkirjojen mukaan vuodesta 1938 alkaen:

1938 - 43 Armas Kairinen, 1944 - 52 Huugo Lankila, 1953 Matti Eura, 1954 Armas Kairinen, 1955 - 57 Matti Eura, 1958 - 60 Pekka Harismaa, 1961 - 76 Teuvo Leskinen, 1977 - 80 Pentti Lankila, 1981 - 88 Reijo Laaksonen, 1989 - 93 Olli Eura, 1994 - 2002 Mauri Halme, 2003 - Immo Tuijula

Sihteerit:

1938 - 39 Keijo Kouvola,
1939 - 40 Huugo Lankila, 1941 - 48 Paavo Vaaranen, 1949 - 57 Juho Hiekkänen, 1958 - 65 Teuvo Suominen, 1966 - 77 Olli Eura, 1978 - 93 Rauno Aulio, 1994 - 97 Kari Hujala, 1998 - Pekka Leskinen.

Se työ mitä Maskun Maamiesseura on tehnyt sadankahdenkymmenenviiden vuoden aikana on maatalouden edistämistyötä ja tiedon perille viemistä jäsentensä keskuuteen. Maamiesseuran ansiota on sekin, että karjantarkkailu-toiminta ja osuustoiminnalliset yhteisöt ovat toiminnassa. Alusta alkaen on pyritty auttamaan jäseniä elinkeinonsa harjoittamisessa. Perustajajäsenet herättivät jäsenistössä jatkuvasti tiedon etsimisen mieltä. Tärkeitä viljelykseen ja satotuloksiin liittyviä kysymyksiä on pohdittu. Neuvonnan tarve, vaikeat kaupalliset olosuhteet ja huoli isänmaan kohtalosta olivat viime vuosisadalla ja edellisellä vuosisadalla toimivan maamiesseuran johtomiesten vilpittömänä ajatuksena. Kiitos heille.

Maskun maamiesseuran historia sadankahdenkymmenenviiden vuoden taipaleella omaa runsain mitoin erikoispiirteitä. Olemme historiallisesti tekemisissä varsin mielenkiintoisten asioiden parissa. Mutta historia on elämää. Toteamme, että Maskun maamiesseura on 125 vuoden aikana maatalousväestön ammatillisena ja henkisenä kasvattajana tehnyt ja tekee edelleen suuriarvoista työtä maatalouden hyväksi. Tämä työ antaa uskoa maatalouden arvostukseen ja tulevaisuuteen joka keskittyy myös maakunnallisella tasolla merkittäväksi voimaksi.

Tiedot on saatu:

- konsulentti Kaarlo Lepoluodon laatimista historiikeista v. 1967 ja 1977
- maamiesseuran pöytäkirjoista.

Raimo Jaakkola